

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ธีระพันธ์ ล.ทองคำ. 2526. *สัทอักษร การสร้างสัทอักษรไทยเพื่อบันทึกภาษาไทยถิ่นและภาษาชนกลุ่มน้อย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปราณี สิริธร. 2528. *สารัตถคดีเหนือแคว้นแดนสยาม*. (ม.ป.ท.)
- พิณทิพย์ ทวยเจริญ. 2525. การวิเคราะห์ความแปรผันทางระบบเสียงในภาษาไทย. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์* 16(กรกฎาคม-ธันวาคม):18-28.
- วิไลพร ชะมะผลิน. 2528. ความต้องการอันจำเป็นที่เพิ่มมากขึ้นของชาวเขาเผ่ามูเซอเกี่ยวกับทักษะในการอ่านออกเขียนได้ สำหรับใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน : การศึกษากรณีหมู่บ้านห้วยโป่ง. (ม.ป.ท.)
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์และโสภณา ศรีจำปา. 2533. *การพัฒนาระบบการเขียนภาษาเขมรถิ่นไทย*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2532. *คำจำกัดความศัพท์ในภาษาศาสตร์สังคม*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Abercrombie, D. 1967. *Elements of general phonetics*. Chicago : Aldine Publishing Company.
- Burling, R. 1976. The historical places of Jinghpaw in Tibeto-Burman. In F.K. Lehman (ed.) *Tibeto-Burman Linguistics*, pp. 1-55. Urbana : The University of Illinois.
- Burquest, A.D. and Payne, D.L. 1993. *Phonological analysis : A functional approach*. Dallas : Summer Institute of Linguistics.
- Coulmas, F. 1989. *The writing systems of the world*. Massachusette : Basil Blackwell Inc.
- Durie, M. 1987. The orthographic representation of nasal vowels In Acehese. In P.A. Luelsdorff (ed.), *Orthography and phonology*. Philadelphia : John Benjamin.
- Gilhodes, A. 1996. *Kachins : Religion and customs*. Bangkok: White Lotus.
- Gudschinsky, S.C. 1959. Toneme representation in Mozatec orthographies. *The Bible Translator* 21 (January 1970) : 21-25.
- Gudschinsky, S.C. 1973. *A manual of literacy for preliterate peoples*. Papua New Guinea: Summer Institute of Linguistics, Urkarumpa.

- Hanson, O. Rev. 1954. *Dictionary of the Kachin language*. Rangoon : Baptist Board of Publication.
- Haas, R.M. 1956. *The Thai system of writing*. New York : Spoken Language Services, Inc.
- Hertz, H.F. 1935. *Kachin or Chingpaw language*. Rangoon : Supdt.,Govt. Printing and Station.
- Hope, E.R. 1976. Lisu. In W.A. Smalley (ed.), *Phonemes and orthography: Language planning in ten minority languages of Thailand*, pp. 149-186. Pacific Linguistics Series C No. 43.
- Hpang, M. 1977. *English-Kachin-Burmese Dictionary*. Myitkyina : Malawm.
<http://www.pworld.net.ph/user/rukachin/index.com>
- Hyman, L.M. 1975. *Phonology : Theory and analysis*. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Khaing, M.M. 1966. *People of the hill*. Novana : Officine Grafiche de Agostini.
- Leach, E.R. 1954. *Political systems of highland Burma : A study of Kachin social structures*. Boston : Beacon Press.
- Lehmann, W.P. 1992. *Historical linguistics*. London : Routledge.
- Maran, L. R. 1971. *Burmese and Jingpho : A study of linguistic process*. Urbana: The University of Illinois.
- Pike, K.L. 1947. *Phonemics : A technique for reducing languages to writing*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Smalley, W.A. (ed.) 1976. *Phonemes and orthography : Language planning in ten minority languages of Thailand*. Pacific Linguistics Series C. No. 43.
- Smalley, W.A. 1994. *Linguistic diversity and national unity: Language ecology in Thailand*. Chicago : Chicago University Press.
- Wyss, P. 1976. Akha. In W.A. Smalley (ed.), *Phonemes and orthography: Language planning in ten minority languages of Thailand*, pp. 125-148. Pacific Linguistics Series C No. 43.
- Yaw, S.A. 1996. *The Kachin in Myanmar*. Rangoon : Baptist Board of Publication.

ภาคผนวก

รายการคำภาษาคะฉิ่นของผู้พูดภาษาคะฉิ่นที่เกิดและเติบโตในประเทศไทย

ในการเก็บข้อมูลภาษาคะฉิ่นของผู้พูดภาษาคะฉิ่นที่เกิดและเติบโตในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ใช้รายการคำ 1074 คำ เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาทั้ง 2 คน คือ นายชอนา ลาซี และนางสาวทุชาน มาราน ในรายการคำนี้ผู้วิจัยจะเสนอความหมายภาษาไทยและการออกเสียงคำภาษาคะฉิ่นของผู้บอกภาษาทั้ง 2 คน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าผู้บอกภาษาทั้ง 2 คน ออกเสียงคำภาษาคะฉิ่นเหมือนกันทุกประการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอการออกเสียงคำภาษาคะฉิ่นไว้เพียงชุดเดียว ซึ่งหมายถึงการออกเสียงของผู้บอกภาษาทั้ง 2 คน ซึ่งรายการคำทั้งหมด แบ่งออกเป็น 11 หมวด ดังนี้

1. หมวดอวัยวะ

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น	ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
กระดูก	n ³¹ ra: ³³	ท้อง	kan ³³
กราม	cha ³¹ kap ³¹	ท่อนขา	ma ³¹ gi: ³³
กะโหลก	puŋ ³³ ko:m ³³	นม	chu ⁵⁵
แก้ม	cha ³¹ bi: ⁵⁵	นอ	ka ³¹ ret ³¹
ขน	mu:n ³³	น้อง	la ³¹ bo:p ³¹
ขนตา	mji ³¹ ko:ŋ ³³ mu:n ³³	น้ำตา	mji ³¹ pru:j ³³
ขนนก	ʔu: ³¹ mu:n ³³	น้ำมูก	nep ³¹
ขนรักแร้	n ³¹ pu ⁵⁵ mu:n ³³	น้ำลาย	ma ³¹ jen ³¹
ขา	la ³¹ go: ³³	นิ้ว	la ³¹ juŋ ³³
เข่า	n ³¹ ruŋ ³³	นิ้วเท้า	la ³¹ go: ³³ la ³¹ juŋ ³³
เข่า	la ³¹ phut ³¹	ปอด	sin ³¹ wop ⁵⁵
แขน	la ³¹ ta ⁵⁵	ปาก	n ³¹ kup ³¹
คอ	du ³¹	ปีก	siŋ ³¹ ko: ³³
คาง	n ³¹ kha: ⁵⁵	ผม	ka ³¹ ra: ³³
คิ้ว	mji ³¹ ko:ŋ ³³	ผมหงอก	ka ³¹ ra: ³³ pho: ³¹
จვ่ง	jiŋ ³¹ la:m ³¹	ผิวหนัง(คน)	phji ³¹
งา	ma ³¹ gu:j ³³ ko:ŋ ³³	ผิวหนัง(สัตว์)	chan ³¹ phji ³¹
จมูก	la ³¹ di: ⁵⁵	แผล	phje ⁵⁵
ตบ	sin ³¹	ฝ่าเท้า	la ³¹ go: ³³ la ³¹ phan ³¹
ตา	mji ³³	ฝ่ามือ	la ³¹ phan ³¹
ตาตุ่ม	la ³¹ khu: ³³	ฟัน	wa: ³³

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
ริมฝีปาก	n ³¹ ten ³³
ลิ้น	chiŋ ³¹ let ³¹
ลูกกระเดือก	ma ³¹ ʔu: ³³
เล็บ	la ³¹ min ³³
เล็บเท้า	la ³¹ go: ³³ la ³¹ min ³³
เลือด	sa:j ³³
ศอก	n ³¹ chaŋ ³³ dum ³³
สันเท้า	la ³¹ thin ³³
สมอง	bo: ³³ nu ⁵⁵
สะดือ	cha ³¹ da:j ³³
สะโพก	ma:j ³¹ daŋ ³¹

2. หมวดสัตว์

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
กบ	chu ³¹
กระต่าย	praŋ ³³ ta:j ⁵⁵
กระทิง	pho ³¹ lam ⁵⁵
กระรอก	ka ³¹ du: ⁵¹ kha: ⁵¹
กวาง	chan ³¹ ŋa: ³³
กิ้งก่า	siŋ ³³ ɲen ⁵¹
กิ้ง	ka ³¹ cu: ⁵¹
แกะ	sa ³¹ gu: ⁵⁵
ไก่	ʔu: ³¹
เขียด	chu ³¹ cit ³¹
ควาย	ʔu: ³¹ lo:j ³³
ค่าง	n ³¹ gra:w ³¹
ค่างคาว	pa ³¹ ci:p ⁵¹
งู	la ³¹ pu: ³³
จระเข้	khaŋ ⁵⁵ se: ³³

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
ปู	pu: ³³
หนวด	n ³¹ kup ³¹ mu:n ³³
หน้า	mji ³¹ man ³³
หน้าแข็ง	chiŋ ³¹ laŋ ³¹
หน้าผาก	ga ³¹ khaŋ ³¹
หัว	bo: ³³
หัวใจ	sa ³¹ lum ³³
หาง	ma:j ³¹ can ³¹
หู	na: ³³
เหงือก	ʔu: ³¹ gi: ⁵¹
ไหล่	la ³¹ pha ³¹
อก	sin ³¹ da ³¹

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
จ๊กจั่น	khra: ³³
จิ้งจก	siŋ ³¹ ku: ⁵⁵
จิ้งหรีด	ka ³¹ do:n ³³
ช้าง	ma ³¹ gu:j ³³
ด้กแด่	la ³¹ tuŋ ³³
ตะกวด	bum ³¹ khaŋ ⁵⁵ se: ³³
ตะขาบ	wa ³¹ n ³¹ du: ⁵¹ jan ³³
ตะพานน้ำ	ta:w ³³ bjen ⁵⁵
ต๊กแตน	ka ³¹ daŋ ⁵¹ la ³¹
ตุ๊กแก	siŋ ³¹ ku: ⁵⁵
เต่า	ta:w ³³ kok ⁵⁵
แตน	kat ³¹ ne:ŋ ³³
தாக	wot ³¹
นก	ʔu: ³¹
นกกระจอก	ʔu: ³¹ ca: ³³ la ⁵⁵

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
นกเขา	ʔu: ³¹ khru: ³³ du: ³¹
นกขุง	ʔu: ³¹ to: ³³
นกหัวขวาน	ʔu: ³¹ ka ³¹ to: ⁵¹
นกชุก	ʔu: ³¹ khru: ³³
นาก	cha ³¹ ram ³³
น้ำผึ้ง	la ³¹ gat ³¹ n ³¹ cin ³³
เนื้อสัตว์	chan ³¹
ปลวก	ga ³¹ khun ³³
ปลา	ŋa: ⁵⁵
ปลิง	na ³¹ bin ³³
ปู	ca ³¹ khan ⁵¹
เปิด	kha:j ³³ pjek ⁵⁵
ผีเสื้อ	pa ³¹ lam ⁵¹ la ³¹
ผึ้ง	la ³¹ kat ³¹
พญานาค	ba ³¹ re:n ³¹
แพะ	ba:j ³¹ nam ³³
มด	ka ³¹ kin ³³
ม้า	gum ³¹ la: ³¹
แมงป่อง	n ³¹ ko: ⁵¹ ko:k ⁵⁵
แมงมุม	n ³¹ di: ³³ gram ³¹
แมงเม่า	ka ³¹ pu:n ³³
แมลงปอ	pa ³¹ lam ⁵¹
แมลงวัน	ji ³¹ nu: ³³
แมลงสาบ	cha ³¹ lip ⁵⁵

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
แมลงหริ่ง	wo:j ³³ mji ³¹ no:n ³³
แมว	ŋa:w ³³
บุง	ji ³¹ kro:ŋ ³¹
รวงผึ้ง	la ³¹ gat ³¹ cip ³¹
แร้ง	la:ŋ ³³ da: ³¹
ไร	ʔu: ³¹ ching ³³ lim ³³
ลา	lo:j ³¹ se: ³¹
ลิง	wo:j ³³
ลูกอ๊อด	chu ³¹ bin ³³ ba:w ³³
วัว	ŋa: ³³
สัตว์	du ³¹ sat ³¹
สิงโต	khaŋ ⁵⁵ khi: ³³
เสื่อ	cha ³¹ ro: ³³
ใส่เดือน	ga ³¹ gin ³³ ja:j ³³
हनोन	ching ³¹ ta:j ³³
หนู	ju: ⁵⁵
หมัด/เห็บ	ma ³¹ gra: ³³
หมา	guij ³³
หมี	cap ⁵⁵
หมู	wa: ³¹
หอย	kho:j ³³
เหยี่ยว	ka ³¹ la:ŋ ³³
เหา	ci ⁵⁵
อีกา	ʔu: ³¹ kha: ³³
ฮิปโป	dum ³¹ ba:w ⁵¹

3. หมวด พืช ผัก ผลไม้

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

กระเทียม	cha ³¹ ka:w ³³ phro: ³¹
กระเพรา	ciŋ ³¹ to:n ³³ pan ³³ caŋ ³³
กล้วย	la ³¹ ŋu: ³³ si: ³¹
กล้วยไม้	wa ³¹ ma ³¹ daj ³³ pan ³³
กะหล่ำดอก	ciŋ ³¹ khaŋ ³³ lap ³¹
กะหล่ำปลี	ciŋ ³¹ khaŋ ³³ ma ³¹ kha:j ³¹
กาแฟ	ko: ³³ phi: ³³
กิง	la ³¹ kiŋ ³¹
กุหลาบ	num ³¹ ri ⁵⁵ pan ³³
กล้วย	nam ³³ kho: ³³
ขนุน	muŋ ³³ duŋ ³¹ si: ³¹
ข่า	khiŋ ⁵⁵ kha: ³¹
ข้าวเปลือก	ma:m ³¹
ข้าวโพด	kha:j ⁵⁵ nu: ³¹
ข้าวสาร	n ³¹ ku: ³³
ข้าวสุก	chat ³¹
จิง	cha ³¹ na:m ³³
ชะอม	cha ³¹ mo:ŋ ³³
ชา	pha ³¹ lap ³¹
ดอกไม้	nam ³¹ pan ³³
ต้นไม้	phu:n ³³
ต้นหอม	cha ³¹ kha:w ³³ lap ³¹
ตะไคร้	kum ³³ ba: ³³ ban ⁵⁵
แตงกวา	kum ³¹ gin ³³ si: ³¹
แตงไทย	kin ³¹ ka: ³³ si: ³¹
แตงโม	gin ³¹ cha:w ³³ si: ³¹
ถั่วฝักยาว	no ³¹ kju ³¹ si: ³¹
ถั่วลิสง	la ³¹ si: ³¹

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

ถั่วเหลือง	ka ³¹ la ³¹ si: ³¹
น้ำเต้า	ta:w ³¹ ba: ⁵⁵ si: ³¹
นุ่น	pa ³¹ si: ³¹
บวบ	buŋ ³¹ sap ³¹
ใบ	na:m ³¹ lap ³¹
ใบตอง	la ³¹ ŋa: ³³ la ³¹ pho: ⁵⁵
ผักกาด	ciŋ ³¹ khaŋ ³³
ผักกาดดอง	khaŋ ³³ khri: ³³
ผักขม	pha ³¹ laŋ ⁵¹
ผักชี	pah ³¹ gi: ³³
ผักบุ้ง	no:ŋ ⁵¹ lap ⁵⁵
ผักหวาน	phu:n ³³ li: ³¹
พริก	ma ³¹ jap ⁵⁵
พื้เขียว	khum ³¹ li: ³³ ci:n ³³
พื้ทอง	ka ³¹ khum ⁵¹ si: ³¹
ฟางข้าว	ma:m ³¹ phu:n ⁵⁵
มะกรูด	cha ³¹ lu:j ⁵¹ si: ³¹
มะกอก	la:m ³¹ la: ³³ si: ³¹
มะขาม	ma ³¹ geiŋ ³³ si: ³¹
มะเขือ	cha ³¹ ba: ³³ si: ³¹
มะเขือเทศ	ma ³¹ khri: ³³ sum ⁵¹
มะเขือพวง	ŋa: ³³ cha ³¹ ba: ³³ si: ³¹
มะนาว	lu:j ³¹ khri: ³³ si: ³¹
มะพร้าว	ma ³¹ ŋu:n ⁵¹ si: ³¹
มะเฟือง	na: ³³ ma ³¹ ŋa:j ³³ si: ³¹
มะไฟ	cha ³¹ ju: ³³ si: ³¹
มะม่วง	pa: ³³ muŋ ³³
มะละกอ	saj ³³ pho: ⁵⁵ si: ³¹
มันฝรั่ง	?a ³¹ lu: ⁵¹

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

มันสำปะหลัง	na:j ³¹ ga ³¹ duŋ ⁵¹
เมล็ดพันธุ์	n ³¹ li: ³³
ไม้ไผ่	wa: ⁵⁵
ยอด	ma ³¹ kru ⁵⁵
ราก	ru: ⁵⁵
ลำต้น	phu:n ⁵¹
ดินจี่	ma ³¹ wa: ³¹ ma ³¹ ka:w ³³ si: ³¹
สับปะรด	jaŋ ³¹ wom ⁵¹ si: ³¹
หญ้า	ci: ³¹ du: ³³

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

หญ้าคา	cha ³¹ ŋu: ³³
หน่อไม้	ma ³¹ khru ⁵⁵
หนาม	ju: ⁵⁵
หมามูย	ma ³¹ jo:j ⁵⁵ si: ³¹
หัวปลี	la ³¹ ŋa: ³³ jo: ³³ si: ³¹
หัวหอม	cha ³¹ ka:w ³³ kheŋ ³³
เห็ด(ดิน)	ma ³¹ ti: ⁵⁵
เห็ด(ไม้)	ma ³¹ tum ⁵¹
โหระพา	ciŋ ³¹ to:n ³³ pan ³³ phro: ³¹
อ้อย	nam ³¹ ʔo: ³³

4. หมวดจำนวนนับ

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

หนึ่ง	la ³¹ ŋa:j ⁵¹
สอง	la ³¹ khon ⁵¹
สาม	ma ³¹ sum ³³
สี่	ma ³¹ li: ³³
ห้า	ma ³¹ ŋa: ³³
หก	khru ⁵⁵
เจ็ด	sa ³¹ nit ³¹
แปด	ma ³¹ cat ³¹
เก้า	ja ³¹ khu: ³¹
สิบ	chi: ³³
ศูนย์	kam ³¹ man ³¹
สิบเอ็ด	chi: ³³ la ³¹ ŋa:j ⁵¹
สิบสอง	chi: ³³ la ³¹ khon ⁵¹
สิบเก้า	chi: ³³ ja ³¹ khu: ³¹
ยี่สิบ	khu: ³³
สามสิบ	ma ³¹ sum ³³ chi: ³³

ความหมาย ผู้บอกภาษา

ห้าสิบ	ma ³¹ ŋa: ³³ chi: ³³
เจ็ดสิบ	sa ³¹ nit ³¹ chi: ³³
หนึ่งร้อย	la ³¹ ca: ³³
หนึ่งร้อยเอ็ด	la ³¹ ca: ³³ ʔe ⁵⁵ la ³¹ ŋa:j ⁵¹
หนึ่งร้อยสามสิบห้า	la ³¹ ca: ³³ ʔe ⁵⁵ sum ³¹
	chi: ³³ ma ³³ ŋa: ³¹
ห้าร้อย	ma ³³ ŋa: ³¹ ca: ³³
หนึ่งพัน	khin ⁵¹ mi: ³¹
หนึ่งพันสามร้อยเก้าสิบห้า	khin ⁵¹ mi: ³¹ ma ³¹
	sum ³³ ja ³¹ khu: ³¹ chi: ³³ ma ³¹ ŋa: ³³
หนึ่งหมื่น	mu:n ³¹
สามหมื่น	mu:n ³¹ ma ³¹ sum ³³
หนึ่งแสน	sen ³¹
ห้าแสน	sen ³¹ ma ³¹ ŋa: ³³
หนึ่งล้าน	wan ³¹ mi: ³³

5. หมวดสถานที่ สิ่งก่อสร้าง คำบอกทิศทาง

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

ขวา	khra: ³³
ขอบ	grup ³¹ jin ³³
ข้างนอก	chij ³¹ gan ³¹
ข้างใน	ka ³¹ ta: ³¹
เจดีย์	ka ³¹ dan ³¹
ซ้าย	pa:j ⁵⁵
ตรงกลาง	ka ³¹ ʔaŋ ³³
ตลาด	kat ⁵⁵
ต่างประเทศ	ma:j ³¹ gan ³³ muŋ ³¹ dan ³¹
ถนน	la:m ³³
ถ้ำ	luŋ ³¹ pu: ³³
ทิศตะวันตก	sin ³¹ na ⁵⁵
ทิศตะวันออก	sin ³¹ pro ⁵⁵
ทิศใต้	dij ³¹ duŋ ³³
ทิศเหนือ	dij ³¹ da ³¹
นรก	ŋa ³¹ ra:j ³³ di ³¹
นา	kha:w ⁵⁵ na: ³³
น้ำตก	kha ³¹ rum ³³
บน	n ³¹ ca: ³³
บ่อน้ำ	kha ³¹ thuŋ ³³
บ้าน	n ³¹ ta: ⁵¹
โบสถ์	no ³¹ ku ⁵⁵ jo:ŋ ³¹

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

ประเทศ	muŋ ³¹ dan ³¹
ป่า	nam ³¹ ma ³¹ liŋ ³³
ป่าช้า	luŋ ³¹ wa: ³¹ ko:ŋ ³¹
มูม	juŋ ³¹
รัฐ	muŋ ³¹ dan ³¹
โรงพยาบาล	ci: ³¹ ruŋ ⁵⁵
โรงเรียน	jo:ŋ ³¹
ไร่	ji ⁵⁵
ล่าง	n ³¹ pu ⁵⁵
วัด	phuŋ ³³ gi: ³³ jo:ŋ ³¹
สนาม	pa: ³³
สระน้ำ	kha ³¹ lo:ŋ ³¹
สวน	sun ⁵⁵
สวรรค์	sum ³¹ siŋ ³³ la ³¹ mu: ³³
สะพาน	ma ³¹ kha:j ³³
หน้า	man ³³
หมู่บ้าน	ma: ³¹ re: ³³
หลัง	chij ³¹ du ³¹
ห้อง	gok ³¹
ห้องครัว	chat ³¹ gok ³¹
ห้องนอน	jup ³¹ gok ³¹
ห้องน้ำ	nam ³³ dum ³³
เหว	kruŋ ³³

6. หมวดสรรพนาม คำเรียกญาติและ อาชีพ

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

ขโมย	la ³¹ gut ¹¹
คนขายของ	gat ¹¹ dut ¹¹ ?a:j ³³ ma ³¹ cha: ³¹
คนใช้	ma ³¹ ci: ⁵⁵ ma ³¹ cha: ³¹
ครอบครัว	diŋ ³¹ khu: ³³
ครู(ช.)	cha: ³³ ra: ³³
ครู(ญ.)	cha: ³³ ra: ³³ ma ⁵⁵
โจร	da ³¹ mja ³¹
ตำรวจ	ba ³¹ lik ³¹
ทวด	ga ³¹ ji: ³³ ga ³¹ wo:j ³³
ทหาร	phjen ³¹ la: ³³
น้องชาย/น้องสาว	ka ³¹ na:w ³³
นักเรียน	jo:ŋ ³¹ ma: ³¹
ประชาชน	muŋ ⁵⁵ ma ³¹ cha: ³¹
ป้า/น้า(ญ.)	nu: ⁵¹
ป้า/อา(ญ.)	nu: ⁵¹ ba: ³¹
ปู่/ตา	ji ³¹ du:j ⁵¹
ผู้ชาย	la: ³³
ผู้นำ	niŋ ³³ bo: ³³
ผู้หญิง	num ³³
เผ่าพันธุ์	?a ³¹ mju ³³
พระ/บาทหลวง	phuŋ ³¹ kji: ³¹
พระราชา	kho: ³³ kham ⁵¹
พระราชินี	kho: ³³ kham ⁵¹ can ³³
พ่อ	wa: ⁵¹
พี่ชาย	ka ³¹ phu: ³¹
พี่สาว	ka ³¹ na: ³³
เพื่อนบ้าน	thiŋ ³¹ bu: ³¹

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

ภรรยา	ma ³¹ du ³¹ can ³³
แม่	can ³³
ย่า/ยาย	?a ³¹ du:j ⁵¹
ลุง/น้า(ช.)	ka ³¹ cha: ³¹
ลุง/อา(ช.)	wa: ⁵¹ ba: ³¹
ลูก	ka ³¹ cha: ³¹
ลูกเขย	ka ³¹ khri: ³³
ลูกคนเดียว	ka ³¹ cha: ³¹ chin ³³ ta:j ³³
ลูกชาย	ka ³¹ cha: ³¹ la: ³¹
ลูกพี่ลูกน้อง(ช/ญ)	la ³¹ wu ⁵⁵ la ³¹ tha ³¹ ka ³¹ na:w ³³ ka ³¹ na: ³³
ลูกสะใภ้	ka ³¹ nam ³³
ลูกสาว	ka ³¹ cha: ³¹ num ³³
วัยรุ่น	ram ⁵⁵ ma: ⁵¹
วัยรุ่น(ช.)	la: ³³ cha: ⁵¹
วัยรุ่น(ญ.)	num ³³ cha: ⁵¹
สรรพนามบุรุษที่ 1 (เอกพจน์)	ŋa:j ³³
สรรพนามบุรุษที่ 1 (พหูพจน์)	?an ⁵⁵ the: ³³
สรรพนามบุรุษที่ 2 (พหูพจน์)	chan ⁵⁵ the: ³³
สรรพนามบุรุษที่ 2 (เอกพจน์)	naŋ ³³
สรรพนามบุรุษที่ 3 (พหูพจน์)	chan ³³ la ³¹ khon ⁵¹
สรรพนามบุรุษที่ 3 (เอกพจน์)	chi: ³³
สามี	ma ³¹ du ³¹ wa ⁵¹
หมอ	ci: ³¹ sa ³¹ ra: ³³ wun ³³
หลาน(ปู่/ย่า)	ka ³¹ chu: ³¹
หลาน(ลุง/ป้า)	ka ³¹ nam ³³

7. หมวด วัน เดือน ฤดูกาล

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
วันจันทร์	bat ³¹ la ³¹ ŋa:j ⁵¹
วันอังคาร	bat ³¹ la ³¹ khon ⁵¹
วันพุธ	bat ³¹ ma ³¹ sum ³³
วันพฤหัสบดี	bat ³³ ma ³¹ li: ³³
วันศุกร์	bat ³³ ma ³¹ ŋa: ³¹
วันเสาร์	bat ³³ kru ⁵⁵ ja: ⁵⁵
วันอาทิตย์	la ³¹ ban ⁵⁵
มกราคม	khru: ³³ ta: ³³
กุมภาพันธ์	ra: ³¹ ta: ³³
มีนาคม	wut ³¹ ta: ³³
เมษายน	cha ³¹ la: ³¹ ta: ³³
พฤษภาคม	ja ³¹ thum ⁵⁵ ta: ³³
มิถุนายน	cha ³¹ gan ³¹ ta: ³³
กรกฎาคม	chi: ³³ ma ³¹ ri: ³³ ta: ³³
สิงหาคม	gup ³¹ chi: ³¹ ta: ³³

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
กันยายน	gup ³¹ tuŋ ³³ ta: ³³
ตุลาคม	ga ³¹ la: ³¹ ta: ³³
พฤศจิกายน	ma ³¹ ji: ³¹ ta: ³³
ธันวาคม	ma ³¹ ga: ⁵¹ ta: ³³
ฤดูร้อน	gin ³¹ tho: ^ŋ ³³
ฤดูหนาว	n ³¹ chung ³³
ฤดูฝน	jin ³³ nam ³³
กลางวัน	cha ³¹ ni: ⁵⁵
กลางคืน	cha ³¹ na ⁵⁵
เที่ยงวัน	cha ³¹ ni: ⁵⁵ ka ³¹ ʔaŋ ³³
เที่ยงคืน	cha ³¹ na ⁵⁵ jup ³¹ tuŋ ³³
ตอนเช้า	ja ³¹ pho:t ³¹ ma ³¹ nap ³¹
ตอนเย็น	cha ³¹ na ⁵⁵ de ³¹
วัน	bat ³¹
เดือน	ta: ³³
ฤดู	la ³¹ to ³¹

8. สิ่งของเครื่องใช้

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
กรง	lo:ŋ ³¹
กรรไกร	zen ³¹ da:w ³¹
กระจก	pat ³¹
กระดาษ	ma:j ³¹ sa:w ³¹
กระดิ่ง	din ³¹ si: ³¹
กระดุม	khin ³¹ dag ³¹
กระตักน้ำ	kha ³¹ bu: ³³
กระถาง	ga ³¹ di: ³¹ bu: ³³
กระบุง	jik ³¹

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
กระเป๋า	n ³¹ phje ⁵⁵
กระเป๋าเงิน	gum ³¹ phro: ³¹ sum ³¹ bu ³¹
กระเป๋าเสื้อ/กางเกง	sum ³¹ bu ³¹
กระเป๋าหวน	din ³¹ si: ³¹
กระสอบ	pu: ³¹ ri: ³³
กลอง	dum ³¹ bu ⁵⁵
กล้อง	ma:j ³¹ sa:w ³¹ sa ³¹ dek ³¹
กลองยาว	tho: ^ŋ ³³
กะทะ	co: ³¹ di: ³¹

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

กะละมัง	ja ³¹ ruŋ ³³
กั๊บคัก	ma ³¹ kham ⁵⁵
กางเกง	la ³¹ bu: ³¹
กางเกงขาขาว	la ³¹ bu: ³¹ ka ³¹ lu: ³¹
กางเกงขาสั้น	la ³¹ bu: ³¹ ka ³¹ dun ³¹
กางเกงใน	ka ³¹ ta: ³¹ la ³¹ bu: ³¹
กาน้ำ	ŋo: ⁵⁵
กำไล	la ³¹ kho:n ⁵⁵
กั๊	da ³¹ lan ³¹
กั๊ต้าว	tiŋ ³¹ se: ³¹
กัญแจ	zo ³¹
แก้อี้	duŋ ⁵⁵ la ³¹ kum ⁵¹
แก้วน้า	pat ⁵⁵ ko:m ³³
ขลุ่ย	sum ³¹ pi: ³³
ขวด	so: ³³
ขวาน	niŋ ³³ wa: ³³
ข้อง	chiŋ ³¹ no: ³³
ขี้ผึ้ง	git ³¹ bo: ³³
เข้ม	gum ³³ ja: ³³
เข้มกั๊ต	sa ³¹ mit ⁵⁵ khin ³¹ dan ³¹
เข้มขั๊ต	chiŋ ³¹ khrit ³¹
เข้ียง	phun ³³ tha:w ³³
ครก	kha: ³³ thum ⁵¹
คราด	ma ³¹ sit ³¹
คยเสื่อ	pa ³¹ lo: ³³ du ³¹
เครื่องซัง	jo: ³³
หม้อง	ba:w ³³
หม้อน	sum ³¹ du ³¹
เงิน	gum ³¹ phro: ³¹
จดหมาย	la: ³¹ ka: ³³
จอบ	chan ³¹ kop ⁵⁵

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

จักรเย็บผ้า	ra: ⁵⁵ cu: ³¹ jak ³¹
จาน	ban ³¹
แจ๊กัน	nam ³¹ pan ³³ di: ³¹ bu: ³³
ฉมวก	ma ³¹ sen ³¹
ฉิ่ง/ฉาบ	chup ⁵⁵ cheŋ ³³
ช้อน	co: ³¹
ชาม	wan ³³
เซือก	sum ³¹ ri: ³³
โซ่	phri: ³³ sum ³³ ri: ³³
ไซ	tiŋ ³¹ ro ⁵⁵
ดาบ	n ³¹ ka: ³³
ด้าย	ri: ³¹
ดินสอ	khe: ⁵⁵ tan ³¹
ตะกร้า	ka ⁵⁵
ตะเกียง	wan ³¹ kok ⁵⁵
ตะเกียบ	kha: ³¹ ze: ³³
ตะปู้	ma: ³¹ na: ³³
ตะหลิว	ka ³¹ ŋa:w ³³ co: ³¹
ตุ๊กตา	sum ³¹ la: ³³
ตุ้ม/โองัง	kha ³¹ di: ³¹ bu: ³³
ตุ้มหู	na ⁵⁵ la ³¹ dan ³¹
ตุ้	bi: ³³ du: ³³
เตา	za:w ³³
เตา(ขาเหล็ก)	khra: ³¹
เตาผิง	wan ³¹ dap ³¹
เตี๋ยง	jup ³¹ ku: ³¹
โต๊ะ	sa ³¹ bo: ⁵⁵
ถ้วย	kha ³¹ ko:k ⁵⁵
ถังน้ำ	kha ³¹ puŋ ⁵⁵
ถาด	ca ³¹ dan ³³
ถ่าน	wan ³¹ n ³¹ ga: ³³

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
ถุงเท้า	mo: ³³ za: ³³
ทอง	ja: ³¹
ทัพพี	chat ³¹ la ³¹ kuŋ ³³
เทียน	wan ³¹ sa ³¹ do: ⁵⁵
ธง	do:ŋ ³¹ kho:n ³³
ธนู	n ³¹ dan ³³
นาฬิกา	na: ³³ ji: ³³
น้ำหมึก	bo: ³³ pen ³³ ci: ³¹
บันได	la ³¹ kaŋ ³³
เบ็ด	ŋa: ³³ mjek ⁵⁵
ประตู	ciŋ ³¹ kha: ³³
ปากกา	bo: ³³ pen ³³
ปี่	dum ³¹ ba: ³³
ปืน	sa ³¹ nat ⁵⁵
แป้ง	po:ŋ ³³ da: ³³
แปรงสีฟัน	wa: ³³ thu: ⁵⁵ tan ³¹
พวงชักฟอก	sap ³¹ bja ³¹
ผ้า	ra:j ⁵⁵
ผ้าชีวรีว	sa ³¹ ŋen ⁵¹
ผ้าเช็ดตัว	kha ³¹ chin ³³ pha ³¹ jet ³¹
ผ้าเช็ดหน้า	mji ³¹ man ³³ pha ³¹ jet ³¹
ผ้าถุง/กระโปรง	la ³¹ bu: ³¹
ผ้าปูที่นอน	pa ³¹ ŋep ³¹
ผ้าพันคอ	du ³¹ bat ³¹
ผ้าม่าน	ga: ³³ la ³¹ ga: ³¹
ผ้าห่ม	n ³¹ ca: ³¹ phun ⁵⁵
ผ้าอ้อม	ma: ³¹ sa ³¹ ŋen ⁵¹
ผ้าชี	chat ³¹ ma:j ⁵¹ gap ³¹
พวงกุญแจ	zo ³¹ si: ³¹
ไฟ	wan ³¹
ไฟฉาย	dat ³¹ wan ³¹

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
มิด(ปลายตัด)	n ³¹ thu: ³³
มิด(ปลายแหลม)	n ³¹ khi: ³³
มุ้ง	sut ³¹
ไม้กวาด	dun ³¹ je: ³³
ไม้ขีดไฟ	wan ³¹ khret ⁵⁵
ยางรัด	ka ³¹ no:j ³³
ยาสีฟัน	wa: ³³ thu: ⁵⁵ ci: ³³
รองเท้าแตะ	kjep ³¹ thep ³³
รองเท้าหุ้มส้น	kjep ³¹ din ³³
ระฆัง	din ³¹ si: ³¹
รูปภาพ	sum ³¹ ra: ³³
ลูกกุญแจ	zo ³¹ si: ³¹
ลูกโป่ง	cha ³¹ boŋ ³³
ลูกศร/ลูกธนู	pa ³¹ la: ⁵⁵
เค็ย	ziŋ ³¹ ret ³¹
โลงศพ	da ³¹ ŋu: ³³
สบู่	sap ³¹ bja ³¹
สมุด	la: ³¹ ka: ³³ buk ³¹
สร้อยคอ	ga ³¹ ci: ⁵⁵
தாக	ka:j ³³ laŋ ³³
ตำลี้	pa ³¹ si: ³³
เสา	cha ³¹ do: ³¹
เสียม	chiŋ ³¹ ban ³³
เสื่อ	ja ³¹ tha:j ⁵¹
เสื่อแขนยาว	ka ³¹ lu: ³¹
เสื่อแขนสั้น	ka ³¹ dun ³¹
เสื่อชั้นใน	ka ³¹ ta: ³¹ pa ³¹ lo:ŋ ³³
หนังสือ	la:j ³¹ ka: ³³
หน้าต่าง	khu: ³³ wo:t ⁵⁵
หมวกเก็บ	kup ³¹ co:p ⁵⁵
หมวกมีปีก	kup ³¹ ban ³³

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
หม้อ	di ³¹
หมอน	puŋ ³¹ khum ⁵¹
หยก	luŋ ³¹ se:ŋ ³³
หลอดไฟ	wan ³¹ pu: ³¹
หวี	pa ³¹ si: ⁵⁵

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
หอก	n ³¹ ri: ³³
หีบ	sa ³¹ dek ³¹
เหยือก	kha ³¹ bu: ³³
แห	sum ³¹ ko:n ³¹
แหวน	ta ⁵⁵ cop ⁵⁵
อัญมณี	pa ³¹ gi: ³³

9. หมวดกริยา อาการ

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
กัมน้ำ	bo: ³³ gum ³¹
กรอง	jen ³¹
กระจัดกระจาย	?a ³¹ ja: ⁵⁵
กระซิบ	ga ³¹ the ³¹
กระโดด	gum ³¹ thon ³¹
กระตุก	?a ³¹ khjɛ ⁵⁵
กระพริบตา	mji ³¹ krip ³¹ krip ³¹
กระหาย	phan ³¹ ka ³¹ ra ³¹
กล่อม	ma ³¹ cha ³¹ ju: ³¹
กลัด	?a ³¹ cot ³¹
กลับกลอก	ga ³¹ lc: ³³ ga ³¹ la:w ³¹
กลัว	khrit ³¹
กลิ้ง	ga ³¹ lei ³¹
กอด	?a ³¹ phum ⁵⁵
ก้อไฟ	wan ³¹ wut ³¹
กั้วล	mjit ³¹ can ³¹
กัด	ga: ³¹ wa ⁵⁵
กาง (แขน)	la ³¹ lam ⁵⁵
กาง (ร่ม)	joŋ ³³ kan ³³
กิน	cha: ⁵⁵
เก็บ	tha ³¹

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
เกลียด	n ³¹ ju: ³³
เกาะ	kap ³¹
เกี่ยวข้าว	mam ³¹ dan ³¹
แกง	cha ³¹ du: ³³
เกาะ (กิน)	bo ³¹
เกาะ (ดู)	po ³¹
โงง	ma ³¹ su ³¹
โจน	khut ³¹
โกรธ	pot ³¹
โงหก	ma ³¹ su ³¹
ไกว	go:j ³¹ eat ³¹
ขยับ (ตัว)	sit ³¹
ขยับ (สิ่งของ)	cha ³¹ ren ³¹
ขว้าง	ga ³¹ ba:j ³³
ขว้าง	ga ³¹ ba:j ³³
ขัง	cha ³¹ roŋ ⁵⁵
ขัน	?a ³¹ go:j ³¹
จับ	got ³¹
ขาด	je ⁵⁵
ข้าม (กระโดด)	gum ³¹ cat ³¹
ข้าม (ก้าว)	chiŋ ³¹ kot ³¹

ความหมาย	ภาษากะฉิ่น	ความหมาย	ภาษากะฉิ่น
ข้ามสะพาน	la:j ³¹	คีน	pa:j ⁵⁵ co ³¹
ขาย	dut ³¹	คู้ย	khut ³¹
จู่	jon ³¹	เคาะ	?a ³¹ kok ⁵⁵
ขีด	ma ³¹ khret ³¹	เคี้ยว	ma ³¹ ja: ³¹
ขุ่น	luj ³¹	แคะ	go:ŋ ³³
ขุด	thu: ³¹	ฆ่า	sat ³¹
ขู่	ja ³¹ khrit ³¹	ง่วงนอน	jup ³¹ ŋa ³¹
บุค	ma ³¹ khit ³¹ cha ³¹ pro ⁵⁵	งอ	ma ³¹ go: ³¹
เขย่า (ต้นไม้)	?a ³¹ chun ³¹	งู (รัด)	dum ³¹ bat ³¹
เขย่า (สิ่งของ)	ka ³¹ ru: ³¹	เงยหน้า	bo: ³³ cha ³¹ rot ³¹
เข้า	chaj ³¹	เงียบ	zim ³¹
เงิน	ga ³¹ ja: ³¹	จิบ	ŋut ⁵⁵
เขียน	ka: ³³	จ้อง	cha ³¹ kap ³¹
เขียน	ka ³³	จอด	khriŋ ³¹
แข่ง	chiŋ ³¹ jo:ŋ ³¹	จับ (ตำรวจ)	rim ³¹
คั้น	ta:m ⁵⁵	จับ (มือ)	jum ³³
คน (กริยา)	ga ³¹ ja:w ³³	ข้าง	n ³¹ caŋ ³³ so ³¹
คราง	ma ³¹ da:j ³³	จาม	ga ³¹ thi: ³¹
คลอด	cha ³¹ ŋa:j ³³	จ่าย	ja:j ³¹ laŋ ³¹
กลาน	gum ³¹ rot ³¹	จำ	ma ³³ ciŋ ³¹
กล้ำ	?a ³¹ pharam ³¹	จิ้ม	?a ³¹ co ⁵⁵
กลิ้งไต้	kro: ³³ ga ³¹ la:w ³¹	จุง	dun ³³
กลม	ma ³¹ gap ³¹	จวบ	cup ³¹
คว่ำ (ภาชนะ)	ga ³¹ la:w ³¹	เจ็บปวด	ma ³¹ ci ⁵⁵
คว่ำ (รถ)	da ³¹ gup ³¹	ฉีก	je ³¹
คอดก	du ³¹ ga ³¹ ŋu ³³	ฉืดขยา	ci: ³³ thu ⁵⁵
คึดค้ำ	n ³¹ dan ³¹	เฉาะ	ga ³¹ tham ³¹
คึดจมูก	la ³¹ di: ⁵⁵ pat ⁵⁵	ชน	?a ³¹ dot ³¹
คั้น	ga ³¹ ja: ⁵⁵	ชม	cha ³¹ kon ³¹
คับ	cat ⁵⁵	ชวน	so ³¹
คึด	mjit ³¹	ช่วย	so ³¹ sa ³¹ khon ³¹

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

ช่วย	ga ³¹ rum ³¹ ching ³¹
ชอบ	ra ³¹
ชะงัก	can ⁴¹ ju: ³³
ชั่ง	chen ³¹
ช้า	maŋ ³³
ชิม	cim ⁵⁵ ju ³¹
ชี้	ma ³¹ dun ⁵⁵
เชื่อ	kam ³¹
แข่ง	sap ³¹ mja ³¹
ใช้	lan ³¹
ซ่อม	bjeŋ ³¹
ซ่อม	cha ³¹ man ³¹
ชอย	ga ³¹ lap ³¹
ซัก	khru ³¹
ช้า	ba:j ³¹ ga ³¹ thap ³¹
ช้อ	ma ³¹ ri: ³³
คม	ma ³¹ nam ⁵⁵
คั่ง	ŋoi: ³³
คัด (ให้ตรง)	cha ³¹ pjan ³¹
คั่น	ga ³¹ non ³³
ค่า	ma ³¹ sa: ³³
ค่าน้ำ	kha ³¹ puŋ ³³ lip ³¹
คใจ	ga ³¹ bu: ³³
คิค	ga ³¹ thek ³¹
คิง	gaŋ ³³
คิง	gaŋ ³³
คิม	lu ³¹
คุด	cup ³¹
คูญก	ju: ³³ ga ³¹ ji: ³¹
เคิน	kho:m ³³
ตกใจ	ga ³¹ joŋ ³¹

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

ตกใจ	ga joŋ ³¹
ตกปลา	ŋa: ³³ mjak ⁵⁵
ต้ม	cha ³¹ du: ³³
ตรวจ	jep ⁵⁵
ต้องการ	ra ³¹ cha ³¹ roŋ ³¹
ตอบ	tha:j ³¹
ต่อ	thu:j ⁵⁵
ต่อสู	ga ³¹ sat ³¹
ตะโกน	ma ³¹ ron ⁵⁵
ตะครุบ	ʔa ³¹ mja ³¹
ตั้งครรภ์	ma ³¹ gun ³³
ตัด	zen ³¹
ตัดสิน	do ³¹ dan ³¹
ตัด	sat ³¹
ดาบอด	mji ³¹ kjo: ³¹
ตาม	khan ⁵⁵ naŋ ³³
ตามหา	ga ³¹ so ³¹
ดาบ	si: ³³
ดำ	thu ³¹
ดำข้าว	mam ³¹ thu ³¹
ติด	ʔa ³¹ zi ³¹
ติดต่อ	ma ³¹ tu ⁵⁵ ma ³¹ kha:j ³¹
ดี	ga ³¹ jet ³¹
ดี (กลิ้ง / หมอง)	dum ³¹
ดีลังกา	tum ³¹
ดีน	jup ³¹ khop ³¹
คุ่น	ga ³¹ ŋa:w ³³
เค้น	ka: ³¹
เควียม	la ³¹ jaŋ ³¹
เตะ	tho:ŋ ³¹
เดือน	sa ³³ di ³³ jo: ³¹

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

แต่งงาน	kum ³¹ ran ³³
แต่งตัว	mon ³³ sum ³¹ li: ³³
ถอด	bo: ⁵⁵
ถอน	cha ³¹ tan ³¹
ถอย	thiŋ ³¹ not ³¹
ถัด	ma ³¹ go ³¹ la ⁵⁵
ถาม	san ⁵⁵
ถีบ	thoŋ ³¹ ma ³¹ sut ³¹
ถึง	du ³¹
ถู/เช็ด	ga ³¹ cui ⁵⁵
ไถ	chot ³¹
ไถล	ga ³¹ chot ³¹
ทอด	cha ³¹ pjo ⁵⁵
ทอดแห	ma ³¹ non ⁵⁵
ทอผ้า	da ³¹
ทะเลาะ	ga: ³¹ lo ⁵⁵ khat ⁵⁵
ทาสี	ci: ³¹ ca: ³³
ทำงาน	buŋ ³¹ li: ³³ g ³¹ lo: ³³
ทำลาย	ja ³¹ then ³¹ rum ³¹
ทูนหัว	ma ³¹ ra ³¹
เท (ทิ้ง)	ru: ⁵⁵
เท (น้ำ)	jo: ⁵⁵
เที่ยว	ca:j ³³
แทง	ʔa ³¹ cho ⁵⁵
นวดข้าว (ใช้คน)	mam ³¹ dup ³¹
นวดข้าว (ใช้วัว)	mam ³¹ ga ³¹ bja ³¹
นอน	ga ³¹ len ³¹
นั่ง	duŋ ³³
นัด	ja ³¹ krup ³¹ da: ⁵⁵
นับ	thi: ⁵⁵
นินทา	ro ⁵⁵

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

นั่ง	cha ³¹ du: ³³
แนะนำ	cha ³¹ cen ³¹ ja: ³³
บ่น	ʔa ³¹ ŋam ³¹
บอก	cun ³³
บังคับ	pjoŋ ³³
บ้า	ma ³¹ ja: ³¹
บิน	pjan ³¹
บีบ	ma ³¹ nat ⁵⁵
เบื้อ	la ³¹ gon ³¹
แบก	gun ³³
โบก	cha ³¹ ga: ⁵⁵
ประกาศ	tho:n ³¹ cha ³¹ na ⁵⁵
ปล่อย	dat ³¹ dat ³¹
ปลุก	kha:j ⁵⁵
ปลุก	kha:j ⁵⁵
ปอก	sep ³¹
ป้องกัน	ma ³¹ kop ³¹
ปิด	ʔa ³¹ phe ⁵⁵ kaw ³¹
ปิดตาย	gon ³¹ ri: ³³ ri: ³³
ปิ้ง	ga ³¹ bo: ³³
ปิด (ตาย)	pat ⁵⁵
ปิด (เปิดได้)	la ³¹
เป็นไข้	khum ³¹ n ³¹ phjo: ³¹
เป็นไป	ma ³¹ ʔa ³¹
เป็นลม	ma ³¹ lap ³¹ mat ³¹
เปรียบเทียบ	cha ³¹ don ³¹
เปลี่ยน	ka ³¹ la:j ⁵⁵
เปลี่ยนใจ	ka ³¹ li: ⁵⁵ ka ³¹ la:j ⁵⁵
เป่า	ka ³¹ wut ³¹
เปิด	pho ⁵⁵
เปื้อน	ma ³¹ za ³¹

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

แปรงฟัน	wa: ³³ thu: ⁵⁵
ไป	sa: ³³
ผลึก	ga ³¹ noŋ ⁵⁵
ผสม	ma ³¹ su ³¹
ผ่าน	la:j ³¹
ผูก (ฟัน)	wa: ³³ ʔa: ³³ kam ³³
ผูก (ไม้)	cam ³¹
ผูก	gjit ³¹
เผา	ju: ³¹
ฝนตก	ma ³¹ raŋ ³³ thu ³¹
ฝืน	jup ³¹ maŋ ³³
ฝาก	ʔap ³¹ da: ⁵⁵
พ่นยา	ci: ³³ gat ³¹
พบ	ma ³¹ dun ⁵⁵ daŋ ⁵⁵
พุง	cha ³¹ rot ³¹
พลิก	ga ³¹ lc: ³³
พัด	jit ³¹
พาย	shap ³¹
พิง	cha ³¹ kjaŋ ³¹
พุด	cha ³¹ ga: ³³
พืง	ma ³¹ dat ³¹
ฟ้าผ่า	mu ⁵¹ ʔa ³¹ ce ⁵⁵
ฟ้าร้อง	mu ⁵⁵ kuŋ ³¹
ฟ้าแลบ	mi ³¹ phrap ³¹ ga ³¹ lam ³¹
มอง / ดู	ma ³¹ da: ³¹
มา	wa: ³¹
ยก	pha:j ³¹
ซ้อน	n ³¹ thaŋ ³³
ขอมรับ	khap ³¹ la: ⁵⁵
ชักคิ้ว	mji ³¹ koŋ ³³ sup ⁵⁵
ยิง	gap ³¹

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

ขี้ม	ma ³¹ ni: ³³
ขึ้น	cap ⁵⁵
ขึ้น	cha ³¹ la:j ³¹ ja: ³³
ขี้ม	chap ³¹ la ⁵⁵
ยุ่ง	cha ⁵⁵ nut ⁵⁵
ยุ่ง / วุ่นวาย	chuk ³¹
เย็บ	cuj ³¹
เย็บม	ga ³¹ wan ³¹
แยก	ga ³¹ ran ⁵⁵
แยกย้าย	kha ³¹ ma:j ³³
แย่ง	ga ³¹ chun ³¹
รวม	ma ³¹ khon ³¹
ร้องเพลง	ma ³¹ khon ⁵⁵ khon ⁵⁵
ร้องไห้	khrap ³¹
รัก	co ⁵⁵ ra ³¹
รักษา	cha ³¹ ma:j ⁵⁵ cha:j ³³
รัด (เชือก)	gjit ³¹
รับ	lu: ³¹ la: ⁵⁵
ร้านค้า	ma ³¹ caŋ ³¹
ริตผ้า	ra ³¹ wa:ŋ ³¹
รู้จัก	ce ³¹ khat ³¹
เร่ง	cha ³¹ caŋ ³¹
เรียก	cha ³¹ ga: ⁵⁵
เขียน	cha ³¹ rin ⁵⁵ la ⁵⁵
ลง	ju ⁵⁵
ละเมอ	jup ³¹ jop ⁵⁵ jop ⁵⁵
ลับมิด	n ³¹ thu: ³³ ka ³¹ laŋ ³¹
ลาก	dam ³¹
ลาก	dun ³³
ล้าง	ga ³¹ chin ³³
ตำเอียง	mji ³¹ man ³³ la ³¹ ta ⁵⁵

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
ถิ่น	ma ³¹ ꞑcn ⁵⁵
ถิ่น	gin ³¹ sup ⁵⁵
เถย	ga ³¹ ja:w ³³
เถยงเด็ก	ma ³¹ wo:j ³³
เถยงสัตว์	du ³¹ sat ³¹ rem ³¹
เถยงแบบ	wan ³¹ lun ³¹
เถยง	la ³¹ ta ⁵⁵ la ⁵⁵
เถยง	ret ⁵⁵
เถยง	gum ³¹ co:n ³³
เถยง	ka ³¹ la:j ⁵⁵
เถยงถิ่น	chin ³¹ let ³¹ cho ³¹
วน	chin ³¹ krup ³¹
วัด	cha ³¹ don ⁵⁵
วาง	to:n ³¹
วางไข่	phum ⁵⁵
วาด	so:j ⁵⁵
ว่าย	phun ³¹ jot ³¹
วัง	ga ³¹ gat ³¹
เวียนหัว	bo: ³³ sin ³³
โศกเศร้า	jo:n ³¹ khjen ³³
ส่ง (ของ)	sa: ³¹ gun ⁵⁵
ส่ง (คน)	sa: ³³ sa: ⁵¹
สระผม	bo: ³³ khut ³³
สร้าง	gap ³¹
สวดมนต์	cha ³¹ kon ³¹
สวม (กางเกง)	bu: ³¹
สวม (เสื้อ)	phun ⁵⁵
สวม (หมวก)	cop ⁵⁵ bu: ³¹
ส่ง	ju: ³³
สอน	cha ³¹ rin ⁵⁵ ja: ³³
สอบ	tha:j ³¹

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
สะดุด	?a ³¹ thu ³¹
สะดับ	?a ³¹ phu ³¹
สะดุ้ง	ga ³¹ ?e ³¹
ตัก	mut ⁵⁵
ตั่ง	tha: ⁵⁵
ตั่ง	cha ³¹ ꞑun ⁵⁵
ตั่งน้ำมูก	ꞑep ³¹ khji: ³³
ตั้น	ga ³¹ ri ⁵⁵
ต๊ับ	?a ³¹ tok ⁵⁵
ต้ายหัว	bo: ³³ ga ³¹ ꞑa ⁵⁵
ตี้ยาว	mam ³¹ rin ⁵⁵
ตูด	ma ³¹ rop ³¹
ตูป (น้ำ)	ma ³¹ rop ³¹
ตูป (บุหรี)	ma ³¹ jom ³¹ lu ³¹
ใต้	ban ³¹
หนึ่	phron ³³
ห่ม	phun ⁵⁵
หมด	ma ⁵⁵
หมอบ	phum ³³
หมั้น	ma ³¹ jo ⁵⁵ da ⁵⁵
หมุน	cha:j ³³
หมุน	ga ³¹ jin ³³
หย่าร้าง	kha ³¹ mat ³¹
หยิก	ma ³¹ thi ³¹
หลง	dam ⁵⁵
หลวม	khin ³¹ ran ³³
หลอกลวง	ma ³¹ ta: ⁵¹
หลับ	jup ⁵⁵
หลับตา	mji ³¹ di: ⁵⁵
หวิผม	ka ³¹ ra: ⁵⁵ ma ³¹ sit ³¹
หอน	ga:w ³¹

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น	ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
หัน	ga ³¹ jin ³³	อดทน	cha ³¹ kut ³¹
หัวเราะ	ma ³¹ ni: ³³	อธิษฐาน	?a ³¹ kju ⁵⁵ phi: ³³
หาง	ga ³³ ham ³¹	อนุญาต	?a ³¹ khan ⁵⁵ jo ³¹
หาบ	pha: ³¹	อม	ma ³¹ ?um ³³
ห้าม	khum ⁵⁵	อยู่	ɲa: ³¹
หาย	mat ³¹ mat ³¹	อวยพร	cha ³¹ man ⁵⁵ ja ³¹
หายใจ	n ³¹ sa ³¹ sa ³¹	ออก	pu: ³³
หิว	ko ⁵⁵ si: ³³	อาเจียน	ma ³¹ don ³¹
หุง	ga ³¹ kan ³³	อ่าน	tho:k ³¹
หูหนวก	na: ³³ phan ⁵⁵	อาบน้ำ	kha ³¹ chin ³³
เห็น	mu: ³³	อาศัย	chig ³¹ bi: ⁵⁵
เห็นด้วย	ma ³¹ di ³¹ cha ³¹ do: ³¹	อิฉฉา	sum ³¹ gon ³¹
เหน้อย	pa: ⁵⁵	อึม	khru ⁵⁵
เห่า	waaw ⁵⁵	อู่ม	po:n ³³
ให้	jo ³¹	อู่ม / ชู	ma ³¹ dun ⁵⁵ dan ⁵⁵
ไหล	lu: ³³	เอา	la: ⁵⁵
		ไอ	ja ³¹ khru: ³¹

10. หมวดรูปร่าง ลักษณะและคุณสมบัติ

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น	ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
กลวง	san ³¹ ta: ³¹	ซีเหร์	n ³¹ com ⁵⁵
กว้าง	dam ³¹	ชุ่น	kha ³¹ nu ³¹
เก่ง	bjin ³¹	เขี้ยว	cit ⁵⁵
เก่า	diŋ ³¹ sa: ³¹	แข็ง	ja ³¹
เกิน	jan ⁵⁵	แข็งแรง	n ³¹ gun ³¹ ja: ³¹
แก่	?a ³¹ sak ³¹ ka ³¹ ba: ³¹	คม	da: ³¹
ขม	khup ³¹	เค็ม	jum ³³
ขาว	phro: ³¹	แคบ	gji:p ³¹
ขรุขระ	ka ³¹ bo:ŋ ³³	ง่าย	lo: ³¹

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

โง่	?a ³¹ jia: ³³
จริง	ma ³¹ jiq ³¹
จี๊ด	sit ³¹
ฉลาด	bo ³³ nu ⁵⁵ zen ³¹
ซัด	san ³¹ pra ⁵⁵
ซ่า	la ³¹ jan ³¹
ดำ	caŋ ³³
คิ๊บ	ga ³¹ ciŋ ³¹
คิ	ga ³¹ ja: ³¹
แดง	khje:ŋ ³³
ตัน	thum ³¹
ดำ	ga ³¹ dun ³¹
ตื้น	that ³¹
เต็ม	phriŋ ⁵⁵
แตกต่าง	cha:j ⁵⁵
ถูก	jo: ³¹
ทื่อ	n ³¹ da:j ⁵⁵
น้อย	n ³¹ lo ⁵⁵
เนา	jat ³¹
แน่น	ma ³¹ cut ⁵⁵
บาง	pha ³¹
เบา	caŋ ³¹
เปรี้ยว	khri: ³⁵
เปียก	ma ³¹ di: ³¹
พอม	la ³¹ si: ³¹
ผิด	chut ⁵⁵ cha:j ⁵⁵
เผ็ด	jap ³¹
เผ็ด	jap ³¹
เพิ่ม	jat ³¹
มัน	sa:w ³³
มั่ว	ka ³¹ prim ³³

ความหมาย ภาษาคะฉิ่น

มาก	gra:j ³¹
มืด	sin ³³
ยาก	jak ³¹
ยาว	ga ³¹ lu: ³¹
เย็น	sa ³¹ lup ³¹
ร้อน	ga ³¹ thet ³¹
รอย	khaj ³³
เร็ว	la ³¹ wan ³¹
เรียบ	pri: ³³
ลาย	ma ³¹ ka: ³³
ลึก	suj ³¹
เล็ก	ka ³¹ ji: ³³
โล่ง	ra ³¹ san ⁵¹ re ³¹
วงกลม	din ³³ din ³³
สวย	co:m ³¹
สว่าง	tho:j ³¹
สะอาด	san ³¹ seŋ ⁵⁵
สั้น	ga ³¹ dun ³¹
สามเหลี่ยม	jut ³¹ ma ³¹ sum ³³
สาว	cha ³¹ praŋ ³¹
สี่เหลี่ยม	jut ³¹ ma ³¹ li: ³³
สุก(ผลไม้)	min ³³
สุก(อาหาร)	khut ³¹
สูง	gi: ³¹ lu: ³¹
เสีย	then ³¹
ใส	san ³¹
หนัก	li: ³³
หนาว	ga ³¹ ci: ³³
หนุ่ม	?a ³¹ sak ³¹
หวาน	du:j ³¹
หอม	ma ³¹ nam ³³ pju ³³

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
หัวล้าน	da ³¹ than ³¹ den ³³
เหม็น	ma ³¹ nam ³³
เหมาะสม	thap ³¹ thuk ⁵⁵
เหมือน	buŋ ⁵⁵
เหลือ	tho: ⁵¹
แห้ง	khro ⁵⁵

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
ใหญ่	ka ³¹ ba: ³³
ใหม่	n ³¹ nan ³³
อ้วน	ga ³¹ chung ³¹
อร่อย	mu: ³³
อ้วน	phum ³³
อ่อน	kja ³¹
อ่อนแอ	n ³¹ gun ³¹ kja ³¹

11. หมวดเปิดเตล็ด

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
กฎหมาย	ta ³¹ ra: ⁵⁵
เกลือ	jum ³¹
เกวียน	ŋa: ³³ le: ^ŋ ³³
ซี่ไคล	ʔu ⁵⁵ gri: ³³
ควันไฟ	wan ³¹ khut ³¹
ความดี	ma ³¹ ga: ³³
ความรัก	wan ³¹ ra: ^ŋ ³³
ความลับ	chim ³³ lam ³¹
คัมภีร์	cum ³¹ la: ^ŋ ³¹ ka:
เครื่องบิน	n ³¹ boŋ ³³ li: ³³
เงา	chiŋ ³¹ na: ³¹
จน	ma ³¹ can ³¹
จักรยาน	la ³¹ go: ³¹ le: ^ŋ ³³
จักรยานยนต์	na: ³³ kuŋ ³³
ดวงจันทร์	cha ³¹ ta: ³³
ดวงดาว	cha ³¹ gan ³³
ดวงอาทิตย์	jan ³³
ดิน	ga: ⁵⁵
ตระหนี่	ma ³¹ ji ³¹
ตาไม้	la ³¹ mji ³¹

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
ทราย	za:k ³¹ pru: ³¹
น้ำ	kha ³¹
น้ำตาล	jum ³¹ du: ^ŋ ³¹
น้ำมัน	sa:w ⁵⁵
นิทาน	ma:w ³³ mu: ^ŋ ³¹
บาป	ŋa ³¹ ra: ^ŋ ³¹
ประหยัด	cha ³¹ ram ⁵⁵
ปลอดภัย	n ³¹ khrit ³¹ ra ³¹
ปัสสาวะ	jit ³¹
ฝุ่น	n ³¹ phu: ⁵¹
พายุ	la ³¹ ru: ³³
เพลง	ma ³¹ khon ⁵⁵
แพ	wo:n ³³
ภาพยนตร์	sum ³¹ la: ³³ khruŋ ³³
มีชื่อเสียง	miŋ ³¹ ka ³¹ ba: ³³
รถไถ	na: ³³ thu: ³¹ jak ³¹
รถไฟ	wan ³¹ le: ^ŋ ³³
รถยนต์	mo: ³³ do: ³³
รวย	lu: ³¹ su ⁵¹
รังนก	ʔa ³¹ cip ⁵⁵

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
รุ่ง	n ³¹ go:j ⁵¹ la ³¹ tum ³³
รู	khu: ³³
เรือพาย	kha ³¹ li: ³³
เรือใหญ่	saj ³¹ pho: ⁵⁵
ลม	n ³¹ buŋ ³³
ลูกเห็บ	sin ³³
โลก	muŋ ³¹ kan ³¹
วิญญาน	we: ⁵⁵ jin ³¹
ศพ	maŋ ³³
ศัตรู	phjen ³¹
สนิม	num ³¹ khan ³³
สังกะสี	pi ³¹ lat ³¹ ga: ³³

ความหมาย	ภาษาคะฉิ่น
สินค้า	lo:j ³³
แสงแดด	n ³¹ tho:j ⁵¹
หิน	n ³¹ luŋ ³¹
เหล็ก	phri: ³¹
อนุสาวรีย์	pha ³¹ la: ³³
อันตราย	khrit ³¹ ra ³¹
อากาศ	la ³¹ muŋ ³³ ma ³¹ raŋ ³³
อาหารกลางวัน	cha ³¹ ni: ⁵⁵ chat ³¹
อาหารเช้า	ma ³¹ nap ³¹ chat ³¹
อาหารเย็น	cha ³¹ na ⁵⁵ chat ³¹
อิฐ	wut ³¹
อุจจาระ	khjit ⁵⁵

ประวัติผู้เขียน

นายสาคร เรือนไกล เกิดวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2516 ที่จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2538 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2539 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์ระดับ 3 ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

